

Prikaz knjige

Anamarija Bogović Dijaković i Josipa Gelo “Iz prakse kliničkog psihologa”

Naklada Slap, 2021., format: 17,5 x 24,5 cm,
tvrdi uvez, opseg: 240 str.
ISBN: 978-953-191-899-2

Završiti studij psihologije i biti psiholog velik je izazov u profesionalnom životu. Polivalentnost obrazovanja koje omogućava zapošljavanje u različitim područjima (npr. zdravstvo, školstvo, radne organizacije, socijalna skrb, sport, vojska, profesionalno usmjerenje, penološke ustanove...) često ostavlja dojam da bi o nekim područjima rada trebalo znati više i detaljnije kako bismo bili što učinkovitiji.

Klinička psihologija područje je psihološke djelatnosti koja je jedan od takvih izazova. A da bismo dobili mogućnost da o radu kliničkih psihologa naučimo “iz prve ruke”, možemo posegnuti za knjigom “Iz prakse kliničkog psihologa”, čije su autorice zaposlenice KBC-a Sestre milosrdnice Zagreb, na različitim odjelima. Knjiga s priložima ima 240 stranica na kojima su predstavljene temeljne postavke rada kliničkog psihologa.

Urednice i autorice izv. prof. dr. sc. Anamarija Bogović Dijaković, zaposlena na Zavodu za biologijsku psihijatriju i psihofarmakologiju Klinike za psihijatriju i izvanredna profesorica na Odjelu za psihologiju Hrvatskog katoličkog društva, i Josipa Gelo, zaposlena na Zavodu za alkoholizam i druge ovisnosti i predavačica na Odjelu za psihologiju Hrvatskog katoličkog sveučilišta, uz pomoć još četiri autorice i kolegice iz istog KBC-a

Dorotee Bratuše Juraj, Vesne Matulić Karadole, Gorane Mihaljević i Rine Tomljanović, upustile su se u avanturu predavljanja osnovnih informacija s praktičnim uputama koje su potrebne u radu kliničkog psihologa, a kroz prizmu vlastitog iskustva, što je uvijek neprocjenjivo u razumijevanju područja psihologije kojim se želimo baviti ili se bavimo.

Knjiga se sastoji od 7 poglavlja i kao posljednji dio dodani su Standardi rada kliničkih i zdravstvenih psihologa Hrvatske psihološke komore.

Prije “radnog dijela” treba se osvrnuti na Predgovor urednika *Bibliothecae Psychiatricae* prof. dr. sc. Dalibora Karlovića, u kojem je istaknuo 75. obljetnicu osnutka kliničke psihologije u našoj domovini (knjiga je objavlj-

na 2021.), kada je časna sestra Jelena Muhek Šimunec krajem Drugog svjetskog rata došla raditi u bolnicu Sestara milosrdnica kao psiholog. Radno mjesto psihologa sistematizirano je 1949. godine. Autorice ove knjige nastavljaju promicati kliničku psihologiju u bolnici, ali uz koncept knjige koja je napisana u udžbeničkom stilu, i kod studenata, ali i drugih stručnjaka koji se bave psihičkim zdravljem.

Prvo poglavlje nosi naziv Uvod u kliničku psihologiju i autorica poglavlja Anamarija Bogović Dijaković upoznaje čitatelja s povijesnim počecima izučavanja ljudskog ponašanja i polako ga uvodi u definiranje kliničke psihologije i njezine primjene.

Na pitanje “Što radi klinički psiholog u bolnici?” u II. poglavlju odgovara autorica Vesna Matulić Karadžole. Načelne smjernice odnose se na dvije temeljne aktivnosti kliničkog psihologa, a to su psihodijagnostika i psihološki tretmani (individualni i grupni), kao i na područja primjene kliničke psihologije (klinička neuropsihologija, pedijatrijska psihologija, područje fizikalne medicine i rehabilitacije, onkologija, kardiologija, kirurgija i, naravno, psihijatrija u užem smislu).

Kakva bi to bila klinička psihologija bez dobrog intervjua?

Autorica Anamarija Bogović Dijaković u III. poglavlju (Psihološki intervjui) temeljito razrađuje sve elemente kliničkog intervjua. Intervjuom se prikuplja čitav niz različitih podataka (kako anamnestičkih, tako i heteroanamnestičkih), tijekom intervjua opaža se ponašanje pacijenta, a sam klinički intervjui može biti strukturiran, nestrukturiran ili polustrukturiran. Autorica se osvrće i na poteškoće koje se mogu pojaviti tijekom intervjua, a da bi klinički intervjui bio što učinkovitiji, važno se upoznati i s njima.

U IV. poglavlju knjige autorice Josipa Gelo i Rina Tomljanović uhvatile su se u koštac s izuzetno važnim područjem kojim se klinički psi-

holog bavi na što objektivniji i profesionalniji način, a to je procjena ličnosti odraslih. Vrlo temeljito i s primjerima iz prakse autorice nas uvode u svijet upitnika i inventara ličnosti te upućuju na kompleksnost i važnost procjenjivanja ličnosti u praksi kliničkog psihologa. Detaljno su opisani objektivni inventari i upitnici ličnosti, njihova svrha i mogućnost primjene u svakodnevnoj praksi kliničkog psihologa s preporukama za pojedine populacije pacijenata (i prema dobi i prema dijagnozama), ali i u svrhu istraživanja, koja su također izuzetno važna za napredak kliničke psihologije. Kompleksni upitnici (npr. MMPI-2, PAI) razloženi su po česticama, a priloženi su i profili iz prakse autorica koji nam daju vrlo jasan uvid u strukturu ličnosti, ali i preporuke i načine kako najbolje interpretirati rezultate. Također su opisane i kliničke skale (npr. BDI, STAI) koje nam na brz i učinkovit način mogu dati informacije o prisutnosti kliničkih simptoma depresije i anksioznosti, a isto su tako učinkovite i u praćenju učinka psiholoških tretmana. Vrlo važan doprinos u ispitivanju strukture i psihopatologije ličnosti imaju i projektivne tehnike. Autorice u knjizi predstavljaju tri: Rorschachove mrlje od tinte, Test tematske apercepcije i Projektivni test nedovršenih rečenica.

Veliko područje kojim se bavi klinički psiholog je i područje neuropsihološke procjene, kojom se za populaciju odraslih u V. poglavlju bavi autorica Josipa Gelo. Kako navodi autorica: “Klinička neuropsihologija je posebno područje unutar kliničke psihologije koje primjenjuje znanstvene spoznaje i metode u razumijevanju odnosa između mozga i ponašanja. Razumijevanje tih odnosa pomaže u procjeni, dijagnosticiranju, tretmanu i rehabilitaciji pojedina s neurološkim, medicinskim, neurorazvojnim, psihijatrijskim ili drugim kognitivnim poremećajima i poremećajima učenja tijekom njihova životna vijeka” (str. 131). Detaljno su opisani testovi i tehnike općih i specifičnih kognitivnih funkcija, kao i primjeri koji su vrlo

ilustrativni i na vrlo slikovit način čitatelju prikazuju opseg posla kliničkog psihologa u neuropsihologiji, kako u dijagnostici, tako i u praćenju učinaka različitih psiholoških, neuroloških, psihijatrijskih i ostalih intervencija.

Kada klinički psiholog prikupi niz podataka iz različitih izvora, važno ih je integrirati i napisati nalaz i mišljenje. Autorice Anamarija Bogović Dijaković i Gorana Mihaljević u VI. poglavlju, koje je naslovljeno Nalaz i mišljenje psihologa, detaljno opisuju strukturu pisanja nalaza. Važno je znati svrhu ispitivanja, kome se nalaz upućuje i što treba sadržavati. Kroz primjere iz vlastite prakse čitatelju daju jasan prikaz nalaza i mišljenja.

Anamarija Bogović Dijaković i Dorotea Bratuša Juraj u VII., posljednjem poglavlju

knjige čitatelja upoznaju s osnovama psihološke kliničke intervencije u obliku psihološkog savjetovanja i/ili psihoterapije.

Kao što je ranije navedeno, knjiga završava Standardima rada kliničkih i zdravstvenih psihologa Hrvatske psihološke komore.

Važno je napomenuti da je koncept knjige s istaknutim bitnim elementima teksta na pojedinoj stranici, kao i referencama nakon svakog poglavlja, pogodan kao forma udžbenika i kao forma priručnika. U svakom slučaju knjiga značajno doprinosi razumijevanju rada kliničkog psihologa i svakako je preporučujem kao stručno i slikovito štivo.

Gordana Kamenečki